

37733

Kako je mogoče
povzdigniti tujski
promet v kakem
kraju? —————

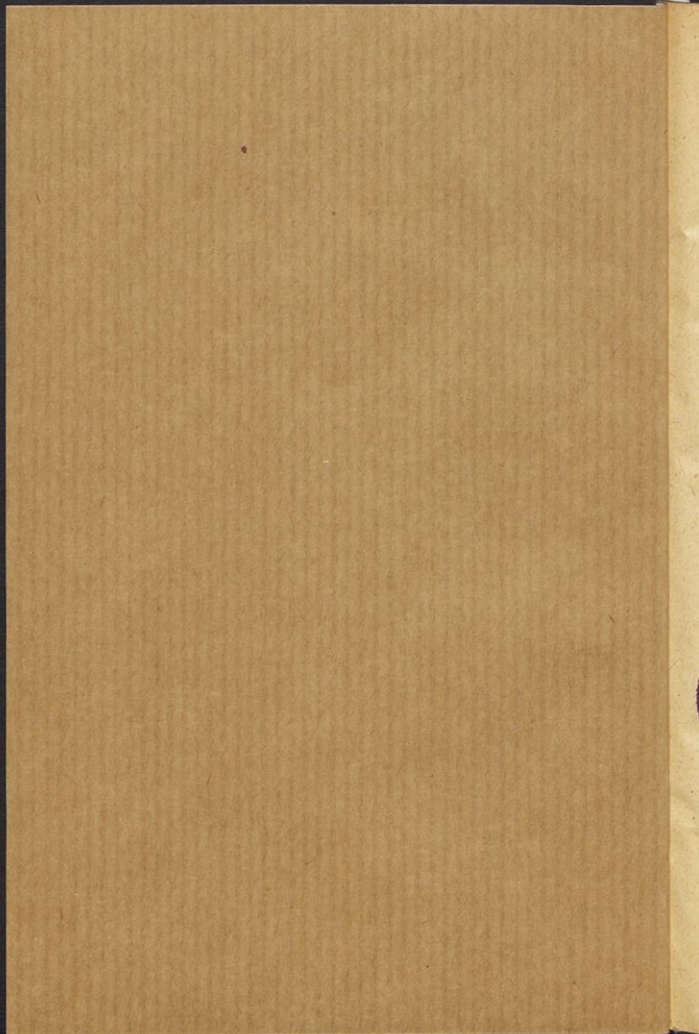
Spisal F. G. *Štiner*

—————
Ponatis iz „Gorenjca“.
—————

V Ljubljani, 1906.

—————
Izdala in založila deželna zveza za pospeševanje pro-
meta tujcev na Kranjskem v Ljubljani.

Kako je mogoče povzdigniti tujski promet v kakem kraju? _____

Spisal F. G.

Ponatis iz „Gorenjca“.

030042434 V Ljubljani, 1906.

Izdala in založila deželna zveza za pospeševanje pro-
meta tujcev na Kranjskem v Ljubljani.

Kako je mogoče
povzdigniti tujski
promet v kakem
— kraju?

Spisal E. G.

Priloga k "Glasniku"

Ljubljana, 1903

Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Predgovor.

V današnjem času je pridobil tujski promet veliko važnost v narodno-gospodarskem oziru, ker je postal vedno rastoč vir izdatnih dohodkov, in to ne samo za posamezne kraje, ampak tudi za cele pokrajine. Tujski promet je pa tudi velike važnosti z ozirom na naobražnost, ker se stanovalci dotičnih krajev že iz lastnega interesa nauče uljudnosti in boljšega obnašanja.

Radi vsega tega se ni čuditi, da se je cela vrsta krajev in dežel začela prizadevati, da z organiziranim delom pritegne nase tujski promet.

Tujski promet je nov pojav. Pred kakimi 30 leti se o tujskem prometu ni dosti vedelo, tudi tam ne, kjer je danes že zelo razvit. Pri nas pa se je začelo to gibanje še dosti pozneje, kar je zelo obžalovati, ker vsled naše brezbržnosti v tej zadevi so izostale velikanske vsote, ki bi jih bili tujci že prinesli v našo deželo.

Marsikdo bode trdil, da nima nobenega dobička od tujskega prometa, ker dobiček imajo le hotelirji in gostilničarji. A temu ni tako. Od tujskega prometa imajo do-

biček vsi sloji, vrhutega pa še občina, de-
žela in država.

Kakor rečeno, se je pri nas v tem
oziru dosedaj mnogo premalo storilo. Na
Tirolskem so ustanovili društvo za povzdigo
tujskega prometa že l. 1882. Kako uspešno
in blagodejno je društvo vplivalo, je raz-
vidno iz naslednjega:

L. 1892	je Tirolsko obiskalo	213.260	tujcev.
„ 1894	„ „ „	363.214	„
„ 1898	„ „ „	938.362	„

Iz tega je razvidno, da je v ne ravno
dolgem času mogoče povzdigniti tujski pro-
met, to velevažno panogo narodnega go-
spodarstva, ako se postopa z vnemo in
pridnostjo.

Naša dežela ima neštivilno naravnih
krasot, katere tujci občudujejo. Ker nimamo
druge industrije, lotimo se tokozvane „in-
dustrije tujskega prometa“.

Da se pa začne v tem oziru v naši
deželi korenito delovanje, je pred letom
ustanovljena „**Deželna zveza za promet
tujcev na Kranjskem**“ izdala pričujoče na-
vodilo, v katerem se v kratkih potezih raz-
motriva, kako je mogoče povzdigniti tujski
promet.

V Ljubljani, 25. julija 1906.

I.

Kaj je prvi pogoj, da pridejo tujci. Snaga, vnajnost kraja.

Nikakor ni mogoče podati navodil, ki bi veljala za vse kraje, kako privabiti tujce?

V nekaterih krajih je razvoj tujskega prometa še v povojih; tu se mora orati še le ledina, da se zadosti najskromnejšim zahtevam prihajajočih tujcev, v drugih pa je že videti velik napredek v tem oziru in se stremi na podlagi izkušenj vse naprave prilagoditi tudi večjim zahtevam ter s tem privabiti boljše goste. A tudi zdravilišča in letovišča prve vrste ne smejo v nemar pustiti napredka, marveč morajo stremiti za tem, da izboljšajo pomanjkljive naprave, da zadoste bolj razkošnim zahtevam ter s tem mednarodnemu, razvajanemu potujočemu občinstvu pripravljajo prijetna bivališča.

V nastopnem bo lahko vsakdo našel, kar bode smatral v gotovih slučajih kot potrebno.

Predno začnemo vabiti tujce v svoj kraj, je neobhodno potrebno marsikaj ukreniti, kar je treba, da bode tujcem bivanje v našem kraju kolikor mogoče prijetno. Znano je, da je prvi vtis na človeka najmemorodajnejši. Vsled tega je priporočati osnažiti ceste, ulice in trge, a tudi poslopja, ograje i. dr. ter jih vzdržavati, da ostanejo čiste in lične. Zaprečiti je kolikor mogoče nagromadenje smeti, gnoja in stvari, ki človeškemu očesu ne ugajajo, ali ki ovirajo promet; tudi neprijetnega vonja in hrušča ne preneso občutljivi živci meščana.

Ko so odpravljeni največji nedostatki, ki razdražujejo občutne živce, treba je kaj pozitivnega storiti, da se tujcem priljubi kraj radi odpočitka za daljšo ali krajšo dobo. Tujec si želi zelenja, želi se razveseljevati med cveticami po poljih in vrtih in gostolistnatim drevjem osobito tedaj, ko je odeto s cvetjem ali obloženo s sadjem. Letoviščar išče ob vročih poletnih dnevih sence in hladčega okrepila; posebno rad biva v gozdu, kamor gre zlasti, ako pot tja ni predolga, ampak zložna in tudi ob slabem vremenu dobra; ako ima med potom lep razgled in senco. Zaradi tega je treba skrbeti za vzdrževanje gozda, napravo zložnih senčnatih sprehajališč in promenad, za vsakovrstne nasade v kraju samem, kakor tudi v okolici in za napravo klopi na primernih počivališčih. Ako je mogoče napravljati iz kraja večje ture

osobito v gorovje, je važno, da se pota zaznamujejo ter markacije ohranijo v dobrem stanu; na važnih mestih pa naj se napravijo orientacijske table, če le mogoče z označbo oddaljenosti.

Tujec se zelo zanima za stavbarstvo, ki je lastno kakemu kraju, za starodavne stavbe, naprave in spomenike, za posebnosti, ki jih je vstvarila ali narava ali pa človeška roka, za prirodne lepote in zanimivosti, a zelo tudi za narodno nošo in običaje tamošnjih prebivalcev.

Žal, da vlada v sedanjem času neki tok, da se vse, kar je starega in posebnega, uničuje in nadomešča z novim. Napačno je udati se temu toku v vseh zadevah. Meščan ne mara videti na deželi tega, česar se je že nasitil v mestu. Zunaj išče izpremembe in stvari, katerih doma ne najde. Zaradi tega je treba varovati zanimive stavbe, razvaline, jarke, vodne naprave, spomenike in druge znamenitosti. Nove stavbe naj se ne zidajo v modernem slogu, ampak v onem, ki je je lasten okolici. Naravne krasote in druge stvari, ki so privlačna sila za tujce, se morajo napraviti tujcem dostopne. Tudi je priporočati, da se ohranijo posebne narodne noše in narodni običaji, ako niso v protislovju z redom, ki ga želi država.

II.

Hrana, pijača in stanovanja za tujce, pitna voda, kopelji.

Ako je na gori navedeni način pre-skrbljeno za olepšavo kraja in njegove okolice, je treba misliti na telesno ugodnost došlih tujcev. Vsaj v eni gostilni dotičnega kraja se morajo dobiti ob vsakem času, t. j. ob vsaki uri dobra, nepokvarjena jedila po zmernih cenah. V preprosti gostilni na deželi pač nihče ne bo zahteval bogatega obeda; pač pa ni težko tudi izven časa, ki je navaden za obed, postreči tujcu z jajci, sirovim maslom, sirom, suhimi klobasami, grahovo ali konzervno juho in preprostimi močnatimi jedili, ki se dajo hitro napraviti. Ob navadnih časih za obed je pa mogoče došlim tujcem postreči z večjo izbiro, ne da bi se bilo treba bati, da bi se zaloga jedil pokvarila.

Vsa jedila in vse, kar spada k njim, mora biti dobre kakovosti, kuhinjska in pomizna

posoda in oprava ter namizno perilo mora biti nad vse snažno. Gost ne zahteva navadno mnogo namizne posode, velikih porcij in čudovito nizkih cen, pač pa največjo snažnost, dobro pripravo jedil, pristno, nepokvarjeno pijačo in dobro, prijazno postrežbo, za kar rade volje plača nekaj več.

Ako gostilničarka ne zna kuhati, gostilničar ne kletariti, ako oba ne vesta, kje se dobe živila in pijače dobre kakovosti, se morata pač zato brigati, da odpravita te nedostatke na dober in cenen način.

Želeti je, da je v gostilni, kamor zahajajo tujci, vedno na razpolago posebna soba ali pa vsaj pogrnjena miza, dasi tudi marsikak tujec rajši prisede domačinom. Ob vročih poletnih dneh sede gostje najrajše pod lepim senčnatim drevjem ali na verandi. Posebno dobro služi veranda s steklenim pažem na kraju, kjer je lep razgled, ker je v taki verandi človek zavarovan pred prepihom in dežjem.

Sobe za tujce naj bodo suhe, zračne in snažne ter z vsem potrebnim opravljene. Opusti naj se vsaka nepotrebna razkošnost, ako ni dotična družina fina. Turisti, ki rabijo sobo navadno le za prenočevanje, zahtevajo bolj skromno opravo, kakor pa ljudje, ki pridejo na počitnice, ker ti so v sobi pogosto tudi po dnevi. Glede oprave se je ravnati po tem, kakršni gosti prihajajo. Najvažnejša je pač postelja, ker hoče gost

po dnevnem naporu dobro počivati. Ta naj bode zadosti dolga in široka, naj ima dober vložek in dobro žimnico, dve veliki volneni odeji, dobre blazine ter naj bo opremljena z belim in snažnim perilom. Treba je tudi velikega umivalnika in primernega vrča za vodo, steklenice s svežo vodo, enega ali dveh kozarcev, kakor tudi čiste brisače; dalje mize, enega ali dveh stolov, obešalnika za obleko, ogledala, primerno visoko obešenega, ponočne omarice in posode ter zajca (sezuvalnika), predposteljne preproge, svečnika s svečo in užigalicami in pisalne priprave. Dobro je tudi, ako je naslonjač, blazinjeni stoli, omara za obleko, električen zvonec in druge stvari, neobhodno pa to ni potrebno. V krajih, v katere zahajajo tujci tudi pozimi, je skrbeti za to, da se vsaka soba lahko zakuri. Okna naj bodo kolikor mogoče velika ter naj se lahko odpirajo in zapirajo, vrata naj imajo ključ, da se lahko tudi od znotraj zapirajo. Stranišče naj je prostorno, brez prepiha ter naj se izplakuje z vodo, ako je le mogoče; na vsak način pa mora biti snažno in dobro preskrbljeno s papirjem.

V gostilniški sobi naj se nahajajo nekateri časopisi in sicer vsaj en dnevnik glavnega mesta, kak strokovni list, nekaj letnikov kakega ilustrovanega ali šaljivega lista, kakor tudi igralne karte ali kake druge igre. Zelo je želeti, da ima gostilna kegljišče, igrališče za odrasle in otroke (eventualno kos trav-

nika za tekanje in skakanje), kamor zahajajo boljši tujci, naj bo prostor za tenis, biljar in glasovir. V vsaki gostilni naj bo na zelo vidnem kraju nabit železniški vozni red in seznam poštnih zvez.

Z gostom ne smemo biti malobesedni in osorni, a tudi ne preveč vsiljivi. Posebno škodljivo je gostu vsiljevati draga jedila in drage pijače. Vsak človek ve, koliko sme izdati in ako se koga zavaja ali celo prisili izdati več, kakor to radovoljno stori, tedaj se ta izogiblje take gostilne in jo celo pripravi ob dobro ime. Samoobsebi je umevno, da se mora preprečiti vsak nepotreben hrušč osobito ponoči, kakor tudi vsako nepotrebno nadlegovanje tujcev.

Kar velja za gostilne, to velja tudi za stanovanja v zasebnih hišah. Tujci, ki pridejo na počitnice, ljubijo razgled na zeleno, na vrt ali na gorovje; razgled na hiše ali celo na dvorišče jim ni prijeten. Na to se je pri zidanju novih hiš treba posebno ozirati.

V krajih, ki imajo značaj letovišča, mora biti dobra pitna voda ter mogoča hitra zdravniška pomoč. Želeti je tudi gorkih kopeli, kopeli na prostem s kabinami in za plavanje, če mogoče zdravilne kopeli; dobre razsvetljave, snaženja cest, vodovoda in kanalizacije.

III.

Prometne razmere.

Ako se je v kakem kraju napravilo vse, česar treba za razvoj tujskega prometa, tedaj se bode poskušalo privabiti kolikor mogoče mnogo tujcev.

To se doseže v prvi vrsti z izboljšanjem prometnih razmer. Tujcu mora biti možno, da pride v kraj od glavne železniške proge in zadnje železniške postaje prav hitro in zložno.

Ako je železniška postaja daleč od kraja, mora biti cesta ali pot, ki drži tja, v dobrem stanu. Na kolodvoru morajo biti ceni vozovi in ako je promet precejšen, tudi omnibusi. Prirejanje veselice in slavnosti, ki se obavijo v okolici in v glavnih prometnih krajih, bo privabilo marsikaterega tujca. Najvažnejše in najgotovejše sredstvo za pridobitev tujcev v večjem številu pa je pač reklama, ki brezdvomno učinkuje, ako je primerna. Ako se pa reklama ne vrši na pravi način, je denar, ki se ga zanjo izda,

proč vržen. Kakor si trgovec, tovarnar in vsak moderni obrtnik pridobi z reklamo naročnikov, osobito zunanjih, tako se mora posluževati tega modernega sredstva tudi gostilničar, najemodajalec stanovanj in vsako prometno in olepševalno društvo. Tudi potem je to potrebno, če je tujski promet že zadosten, kajti vsak kraj mora računati z rastočo konkurenco; ne sme se misliti, da ostane številen obisk kakega kraja samobsebi ali pa, da bode ta samobsebi napredoval. Nasprotno se včasih pojavi občutno prese-
nečenje, kateremu se je le na ta način iz-
ogniti da poklicani činitelji, to so društva za
povzdigo tujskega prometa, olepševalna dru-
štva in ako teh ni občinska predstojništva ali
posamezni razumni trezno misleči možje, s po-
ukom prebivalcev dotičnega kraja store, kar
je potrebno za povzdigo tujskega prometa.

IV.

Zastopnik tujcev.

Jako važno novost, ki bode gotovo na povzdigo tujskega prometa ugodno uplivala, je vpeljal kraj Mils blizu Halla na Tirolskem. V svojih pravilih ima § 17, ki govori o **zastopniku tujcev**. Besedilo se glasi: «Zastopnik tujcev mora biti popolno prosta, povsem neodvisna oseba, ki ima dolžnost, zastopati pravice tujcev. On mora obljubiti predsedniku, da bode podpiral tujce po svoji lastni vesti v vseh zadevah, da bode podane pritožbe natančno premislil in sploh storil vse, da se bode v vsem ustreglo tujcu, ki bode pri njem iskal pomoči in sveta.

Zastopnik tujcev ima biti nekak posredovalec med tujci in domačini, potem tudi med društvom za tujski promet in prebivalstvom. Njegov posel pač ni lahek in prijeten; ako se pa vestno izvršuje, lahko mnogo koristi tujskemu prometu kakega kraja in cele okolice.

Kako potreben je tak zastopnik tujcev v krajih, kjer je tujski promet, naj nam kaže sledeči slučaj :

Med tujci so tudi ljudje, katerih nobena reč tako ne razjezi in raztogoti, kakor če menijo, da jih je gostilničar osleparil, marsikateri sploh mislijo, da so vedno in vedno goljufani.

Pripetilo se je, da sem se sešel v jako oddaljeni dolini Tirolske s pravim Monakovčanom. Mož se je potil, da je bilo groza, silno je bil utrujen. Ko sva prišla v vaško gostilno, se je vsa njegova nevolja plegla, ko je zvedel, da dobi tu pravo bavarsko pivo «Franziskanerbräu» v steklenicah. Njegovega veselja ni mogoče popisati. V kratkem času je bila prazna cela vrsta steklenic. Ko pa je prišlo do plačila, se je pokazalo, da bi v Monakovem v celem tednu pri največji žeji ne bil zapil toliko. Mož se je togotil in se glasno zabavljaše odpravljaj, češ, da nikdar več ne pride v ta kraj, kjer se pred nosom oblastev — nasproti je bila orožniška vojašnica — tujca pri belem dnevu izropa. Jaz sicer nisem bil «zastopnik tujcev» — vendar sem se potrudil dokazati tujcu, da vaški gostilničar kljub visoki ceni ni zaslužil pri tem pivu toliko, kakor mestni pri nižji ceni, kajti plačati je moral visoko carino, mnogo je bilo troškov za prevažanje i. t. d. Navedel sem, da v Monakovem četrť litra tirolskega vina tudi velja 60 do 80 vi-

narjev, dočim se ga na Tirolskem dobi za 20 vinarjev ali še ceneje. Mož je spoznal svojo zmoto in odšel je kot prijatelj, ne kot sovražnik okolice. Moža poučiti in prepričati je bila naloga »tujskega zastopnika«. Ako bi se ga ne bilo poučilo, bi bil celo svoje življenje zabavljajl čez kraj in okolico. Pouk ga je prepričal, da on dela krivico, v tem ko je mislil, da se krivica godi njemu.

To je pa le en sam izmed neštetihi izgledov in enakih slučajev. Žalibog, da se pa v resnici le prepogosto dogaja, da se za hrano, najemščino, pijačo in razne usluge tujcem računajo tako visoke svote, da se človeku ježijo lasje. — In ravno v takih slučajih bi bila naloga »zastopnika tujcev«, da poseže vmes. Seveda je tak slučaj težavnejši in bolj kočljiv; vendar stoji za zastopnikom tujcev celo društvo, cel kraj, zato lahko stopi na prste takim ljudem.

Ljudje, ki zahtevajo brezprimerno visoke cene bodisi za stanovanja, hrano in enako so **največji škodljivci** kraja z ozirom na tujski promet. Proti takim škodljivcem odločno postopati je pravzaprav naloga »zastopnika tujcev«, ki bode povsod našel dovolj posla. Le preveč resnično je, da je veliko število takih ljudi, ki mislijo, da je tujec le zato tu, da se ga pošteno izžame. Ta nazor je tako splošen, da se redko dobe izjeme. Ali je mar to pravilno, da mora tujec plačevati vstopnino, katere domačinu

ni treba, da mora tujec plačevati takse in sicer oficielno višje takse nego domačini za isto delo. —

Seveda s tem, kar smo navedli še ni izčrpan ves delokrog »zastopnika tujcev«. On naj ne bode samo njegov zastopnik, ampak pravi prijatelj in svetovalec. Recimo, da je v kakem kraju več gostiln. Tujcu, ki je stanoval v eni teh gostiln, se dozdeva cena sobe previsoka, ali pa je dobil pivo, ki mu ni ugajalo i. t. d. Obrne se zaupno do »zastopnika tujcev«, ki mu na prijazen način pojasni vso zadevo in tujec je pridobljen za vedno za ta kraj. Hvalil ga bode povsod ter delal zanj brezplačno reklamo — z živo besedo.

Premalo izkušenj bi mogli navesti o »zastopniku tujcev«, ker stvar obstoji šele kratek čas. Pač pa se nam zdi umestno, da bi se na ta način uvedli tudi druge »zastopniki tujcev«, da bi se moglo na podlagi vsestranskih izkušenj ukreniti, kar bi se izkazalo kot najboljše.

Lahko si mislimo, kako prijeten utis mora napraviti na tujca, če se mu predstavi »zastopnik tujcev« ter ga prosi, naj se mu naznanijo vse želje in pritožbe, ki bi jih tujec imel. In v Milsu se je to pokazalo; ker je to tujcem zelo ugajalo, smemo trditi, da je ukrep bil jako umesten in dober ter ga priporočamo povsod v posnemanje, kjer je le mogoče dobiti za ta posel sposobnega človeka.

V.

Naša dežela in ovire tujskega prometa. — Reklama, društva, vedenje domačinov.

Dosedaj smo se bavili o načinu, kako privabiti tujce v kak kraj vobče; v nastopnem hočemo to storiti specijelno glede naše dežele.

Naša prekrasna dežela razpolaga s tako krasnimi naravnimi lepotami, kakor malokatera druga kronovina naše države, a kljub temu je bil obisk tujcev tako minimalen, da se je temu čuditi. V prvi vrsti je krivo temu, da nismo delali nobene reklame za naše kraje; a kaj, ko smo takorekoč sami slepi za te čudezne krasote. V drugi vrsti je vzrok temu, da pri nas manjka udobnosti, katero zahtevajo razvajeni tujci.

Švica, ta gorata dežela, nudi kmetovalcu manj kakor naša dežela, vendar je v Švici doma blagostanje, kar je posledica edino le jako razvitega tujskega prometa. A Švicar tudi skrbi, da tujec dobi vsega, česar poželi.

Seveda tudi v Švici ni bilo vedno tako, kakor je danes, bilo je tako, kakor je sedaj pri nas. A podjetni ljudje so pravočasno spoznali krasote, katere jim je mati narava položila v naročje. Niso se bali troškov, ker so vedeli, da jim bode za to izdani denar donasal stoteri sad. Tujci in turisti niso vedeli o krasotah Švice, treba jih je bilo razkriti svetu, kar se je zgodilo potom listov svetovnega glasu, potom brošur, skratka potom reklame.

V naši deželi so dani vsi predpogoji za posečanje od strani tujcev. Žalibog, da nam manjka podjetnosti. A če pride podjeten tujec, ki takoj spozna položaj ter se loti dela, pa jadikujemo, da domačini nimamo sreče. Pri nas se še vedno meni, da je najboljšče nalagati denar v hranilnici namesto, da bi ga plodonosnejše naložili v podjetjih, od katerih ne bi imeli koristi samo posamezni kapitalisti, ampak cela okolica.

V to svrhu bi priporočali naslednje:

I. V vsakem večjem kraju, osobito tam, kjer je najti izrednih naravnih krasot, naj bi se vplivni činitelji, kakor občinski odbor, učiteljstvo, duhovščina i. t. d. združili ter delovali na to, da se čimpreje osnuje društvo za pospeševanje tujskega prometa. Seveda brez denarja ni mogoče storiti ničesar. Zato bi pa društvo pobiralo članarino, prirejalo veselice in na drug način skrbelo za pridobitev denarnih sredstev. Seveda so v prvi vrsti poklicani gostilničarji in trgovci, da posebno

krepko podpro taka društva, ker imajo v prvi vrsti oni največ koristi od tujskega prometa. Društvena edina skrb pa naj ne bi bila skrbeti za senčnata pota in šetališča, morala bi imeti natančen zapisnik vseh stanovanj, cen i. dr. Prirejati bi morala predavanja, s katerimi bi se ljudstvo poučevalo o koristi tujskega prometa, o postopanju napram tujcem glede na obnašanje, cene i. dr.

II. Glede reklame smo že omenili, da se ista pri nas le premalo vpoštevata. Tu pa ne mislimo navadne reklame. Najboljša reklama so kratki, jedrnati opisi in črtice, ki naj se priobčujejo v tu- in inozemskih listih v raznih jezikih. Dobra reklama so tudi razglednice, ki so tako zelo razširjene. Pameten gostilničar ali trgovec si bode dal napraviti lepe razglednice, katere bo dajal tujcem in svojim gostom brezplačno na razpolago; saj ima vendar dovolj dobička, ako gostje plačujejo namesto njega poštnino ter s tem delajo zanj reklamo. Taka malenkost bi tako ugodno vplivala na tujca, da ne bi nikoli mogel prehvaliti dotičnega kraja in njegovih prebivalcev.

Društva naj bi dala napraviti primerne orijentacijske table, pri vhodih v kraj pa naj bi bile deske s firmo društva, spodaj pa: Vsakršna pojasnila v hiši xy.

Dala naj bi napraviti slike in fotografije najlepših krajev svojega okolišča, katere bi lahko prodala, ako bi bile umetniško izvršene. Iz dobička pa naj bi take slike pošiljale raz-

nim knjigotržcem, gostilnam, hotelom, železniškim upravam i. t. d., da jih razstavijo v svojih izložnih oknih i. dr. Ljudje, ki bi videli take slike, bi si zaželeli videti na lastne oči te kraje in bi pohiteli o prvi priložnosti tja, da si ogledajo ta naravna čudesa.

VI.

Zmerne cene.

Končno moramo omeniti še nekaterih nedostatkov, kar storimo le dobri stvari na korist.

Kakor smo že v prejšnjih poglavjih večkrat omenjali, tujec ničesar bolj ne zameri, kakor to, če vidi, da se ga hoče nesramno izkoriščati. Žalibog, da se to le prepogosto dogaja. Naloga društev za povzdigo tujskega prometa je, delovati na to, da bode ljudstvo premislilo, da s primernimi cenami pridobimo tujce záse, s pretiranimi cenami pa jih podimo iz dežele. Mal, a pogost dobiček je vedno bolj izdaten, kakor pa večji, a redkejši. Društva za povzdigo tujskega prometa bi po tehtnem prevdarku na pameten način regularala cene stanovanjem i. dr. tako, da ne bi bile previsoke, sčimer bi se tujci le odvrčali, a da bi tudi ne nastala umazana konkurenca, vsled česar bi padle cene prenizko. Navesti hočemo samo en izgled. Imetnika

stanovanja se pismeno vpraša, koliko hoče imeti na dan za sobo. Ta ponudi tujcu podstrešno sobo in zahteva zanj d v e k r o n i na dan, ali pa v malem mestu za navadno opremljeno sobo mesečno brez vsake postrežbe 120 kron. Dobro si bode tujec premislil, predno bode šel v tak kraj na letovišče.

Napram tujcem moramo biti kolikor mogoče vljudni, saj prinesejo v deželo denarja. Na tujca jako ugodno vpliva, ako vidi, da ga povsod vljudno in prijazno sprejmo, nasprotno pa se skrbno ogiblje krajev, kjer je naletel na neotesane, sirove ljudi.

Skrb staršev, učiteljev in duhovnikov bodi: v tem smislu delovati; s tem bi si pridobili velike zasluge za svoj kraj.

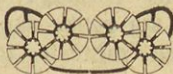
Ena najvažnejših točk pa je snažnost in dobra postrežba. Nesnaga po gostilnah in slaba postrežba sta velika škodljivca tujskega prometa. Tujec zahteva točno in dobro postrežbo, saj plača, kolikor je primerno, prav rad.

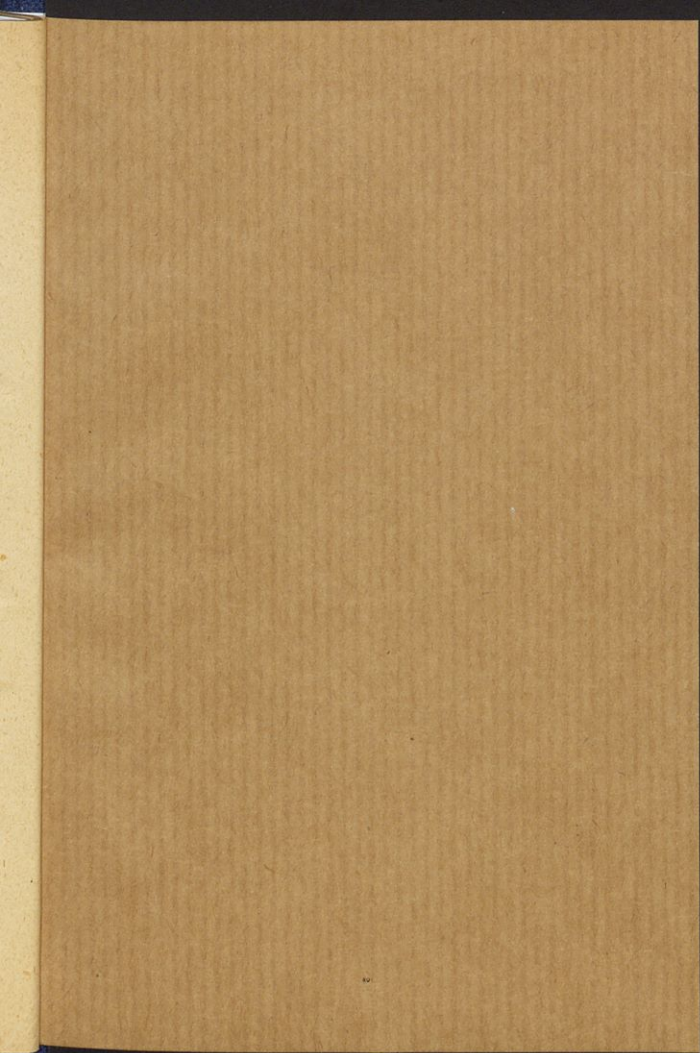
Velik nedostatek je tudi, da tujci prav težko dobe po naših krajih vozov in dobrih prenočišč. V drugih krajih, kjer znajo bolje ceniti korist tujskega prometa, se dobi povsod nekaka udobnost in to v vseh ozirih; dobe se dobra in ugodna prenočišča, kopeli, tujcem se dovoli lov, nudijo se jim razne zabave i. t. d., seveda vse proti primernemu plačilu.

Žnanje tujih jezikov je tudi precej važen moment za povzdigo tujskega prometa. Seveda naj ima materinščina povsod prednost.

Končno treba tudi odpraviti ono pomanjkanje podjetnosti, ki nam je že toliko škodilo. Važna naloga društev za promet tujcev bode zbujati med nami podjetniškega duha.

Seveda ne smemo misliti, da tiči podjetnost v tem, da se vsaka stvar zaračuna prav visoko. Nasprotno, cene morajo biti primerne. Švicarji so v tem oziru kaj praktični a tudi reelni, zato pa Angleži radi zahajajo k njim.

Deželna zveza za promet tujcev
na Kranjskem

Ljubljana, hotel „Lloyd“

3.—5. popoldne.

Društvo posreduje **v vseh zadevah**, ki bi mogle pospeševati **povzdigo tujkega prometa**.

Posreduje **oddajo letoviških stanovanj** po celi deželi.

Vsakovrstna pojasnila, nanašajoča se na **tujski promet**,
brezplačno.